

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1271/11-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení:	Střední škola obchodu, řemesel a služeb Žamberk
Sídlo:	Zámek 1, 564 01 Žamberk
IČ:	00 654 949
Identifikátor:	600 013 171
Právní forma:	Příspěvková organizace
Zastoupená:	Ing. Eduardem Dvořákem
Zřizovatel:	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti:	Zámek 1, Žamberk Zemědělská 846, Žamberk Školská 1375, Žamberk
Termín inspekční činnosti:	16. až 22. 11. 2011

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Aktuální stav školy

Střední škola obchodu, řemesel a služeb Žamberk (dále jen škola) vykonává činnost střední školy, domova mládeže a školní jídelny. K 1. 9. 2010 se škola sloučila se Střediskem praktického vyučování, Žamberk, Zemědělská 846 (dále jen SPV), které pro školu zajišťovalo odborný výcvik v oborech vzdělání Truhlář, Instalatér a Zedník.

Ve školním roce 2011/2012 je realizováno vzdělávání žáků v denní formě oborů vzdělání Truhlář, Instalatér, Zedník, Kuchař - číšník, Prodavač, Obchodník a v nástavbovém oboru vzdělání Podnikání. Mimo vzdělávání ve 3. ročníku oboru vzdělání Instalatér, ve 4. ročníku oboru vzdělání Obchodník a ve 2. ročníku oboru vzdělání Podnikání, kde probíhá vzdělávání podle učebních dokumentů schválených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), je realizováno vzdělávání podle

školních vzdělávacích programů (dále jen ŠVP) zpracovaných školou podle rámcových vzdělávacích programů (dále jen RVP) příslušných oborů vzdělání. Přehled o vyučovaných oborech vzdělání a bližší informace k oborům vzdělání uvedeným v rejstříku škol a školských zařízení jsou uvedeny v příloze č. 2 této inspekční zprávy. Ve škole jsou vyučovány jazyky anglický, francouzský a německý.

Vyučovaný obor vzdělání Zedník je podporován stipendiem Krajského úřadu Pardubického kraje.

V době inspekční činnosti škola vykazovala celkově 15 tříd se 399 žáky. Nejvyšší povolený počet (dále jen kapacita) je 540 žáků. Ve škole pracuje 57 zaměstnanců, z toho je 41 pedagogických pracovníků.

Další informace lze získat rovněž na webových stránkách školy <http://zamek.zamberk.cz>.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Oborová struktura vyučovaných oborů vzdělání je v souladu s názvem školy, tj. je zaměřena na služby a řemesla. Částečně tak zajišťuje oborovou různorodost absolventů pro spádovou oblast, která je omezena polohou školy v pohraničí. Stávající počet žáků školy tvoří cca 74 % kapacity uvedené v rejstříku škol a školských zařízení, ale blíží se maximálnímu počtu žáků ve vztahu k reálným podmínkám školy. Za poslední roky je vykazován pouze mírný pokles v počtu tříd při zachování počtu žáků školy (ve statistických výkazech o střední škole bylo ke dni 30. 9. 2008 uvedeno 16 tříd se 408 žáky, ke dni 30. 9. 2009 uvedeno 15 tříd se 439 žáky, ke dni 30. 9. 2010 15 tříd se 430 žáky a ke dni 30. 9. 2011 15 tříd se 410 žáky). Vyšší naplněnost tříd v posledních třech letech tak přispívá k efektivnějšímu hospodaření školy, avšak nezbytnost zachování širší oborové nabídky pro daný region vedla vedení školy k vytvoření několika tříd, v kterých je integrována výuka až tří oborů vzdělání. Jedná se o obory vzdělání s výučním listem s délkou vzdělávání 3 roky. Na výuku odborných předmětů jsou žáci v takto složených třídách většinou děleni do skupin. Při výuce odborných předmětů v oboru vzdělání Zedník jsou spojovány některé odborné předměty pro žáky 1. a 2. ročníku. Od učitele je tak požadován málotřídní způsob výuky. Spojována je též i výuka tělesné výchovy (až tři ročníky). Naopak výuka cizích jazyků je dělena do skupin. Zajištění efektivní výuky je tak pro vedení školy i vlastní pedagogické pracovníky organizačně náročné. Z úsporných ekonomických důvodů a s ohledem na existenci posluchárny, která pojme 61 žáků, bylo v rozporu s § 2 odst. 4 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, resp. i v rozporu s § 23 odst. 5 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, které stanovují nejvyšší počet žáků ve třídě, resp. možnost zřizovatele povolit výjimku z nejvyššího počtu žáků o 4 žáky, byli na výuku několika vyučovacích hodin pod vedením jednoho pedagoga žáci dvou tříd sloučeni do jedné, a tak byl výrazně překročen i zřizovatelem navýšený nejvyšší povolený počet žáků stanovený výše uvedenou vyhláškou.

Z inspekčních zjištění vyplynulo, že běžný provoz dostupné finanční prostředky pokrývají, avšak kladný hospodářský výsledek za rok 2010 ani po zahrnutí příznivých výsledků doplňkové činnosti nebyl dosažen. Jak již bylo výše uvedeno, k 1. 9. 2010 došlo ke sloučení s SPV a v souvislosti s tím vznikla řada mimořádných vícenákladů. Celkové hospodaření školy za rok 2010 tak skončilo ve ztrátě cca 400 tisíc korun. V současné době se ještě stále do chodu a hospodaření školy negativně promítají některé kauzy, které jsou původem z SPV a které musí škola jako nástupnická organizace řešit. Dle sdělení ředitele

školy by následující výsledek hospodaření i přes výše uváděné obtíže již ztrátový neměl být. Přesto v období od minulé inspekce došlo k různým inovacím, modernizaci a doplnění materiálně-technických podmínek. Jedná se např. o vybudování nové školní jídelny s potřebným zázemím, vybudování stupňovité posluchárny nebo rekonstrukci sociálního zařízení, o nákup nového nábytku do většiny učeben, o vytvoření počítačové sítě po celé škole (pozn. zbývá dokončit bývalé SPV) a s tím souvisejícího zavedení tzv. elektronické třídní knihy a elektronické žákovské knížky. Prostory školy jsou udržovány, snaha je o esteticky působivé prostředí.

Škola vytváří podmínky pro získání finančních prostředků i z jiných zdrojů, participuje v několika projektech financovaných z evropských strukturálních fondů. V této činnosti je spatřován prostředek k rozvoji střední školy. Je např. zapojena v projektu "Prohloubení spolupráce odborných škol a zaměstnavatelů v Pardubickém kraji", jehož cílem jsou v rámci stáží učitelů odborných předmětů a odborného výcviku inovace a rozšíření jejich znalostí a dovedností v reálném prostředí u firem. Škola je dále zapojena v projektu "Tvorba vzdělávacích programů dílčích kvalifikací stavebních oborů a dřevooborů" dotovaném cca 4 miliony korun pro obory Zedník a Truhlář nebo realizuje projekt "Modernizace výuky technických oborů a jejich provázání s praxí" dotovaný cca 4,3 miliony korun, jehož výsledkem bude zlepšení některých materiálních podmínek, učební texty a realizace řady vzdělávacích akcí (stáže, přednášky apod.). Dílčím zdrojem příjmů je i výše zmíněná doplňková činnost a produktivní činnost žáků.

Škola spolupracuje s mnoha firmami a profesními asociacemi svojí činností příbuznými k vyučovaným oborům a obdobně zaměřenými školami (např. v polském Dzierżoniówu). V rámci této spolupráce probíhají nejen sportovní soutěže a společenské besedy, ale také poznávání polského vzdělávacího systému a krajových zvláštností.

Žáci školy se zúčastňují různých odborně dovednostních soutěží a přehlídek, v nedávné době získali např. 2. místo v odborné soutěži na Slovensku (obor Obchodník) nebo 1. místo v "Soutěži učňů stavebních oborů" (obor Truhlář). Škola také sama byla v minulosti pořadatelem několika odborně dovednostních soutěží, např. ve spolupráci s Cechem instalatérů a topenářů pořádala soutěž žáků z oboru vzdělání Instalatér nebo vědomostní olympiádu z oboru instalatér.

Vedení školy operativně řeší problémové situace, v organizaci a chodu školy však byly identifikovány některé problémové oblasti. ŠVP nejsou v souladu s příslušnými RVP (podrobněji viz dále), a tak následně neodpovídala ani organizace výuky požadavkům uvedeným v RVP. Škola v průběhu inspekční činnosti přijímala opatření k odstranění zásadních nedostatků v této oblasti, např. doplnění dalších vyučovacích hodin tělesné výchovy v 1. ročníku oboru vzdělání Instalatér. Nedodržení týdenních hodinových dotací povinných vyučovacích předmětů bylo zjištěno i v případě dobíhajících oborů vzdělání, zejména v oboru vzdělání Podnikání. Také vytvořená nebo vedená dokumentace podle platných právních předpisů nebyla vždy v souladu s požadavkem ustanovení právního předpisu. Jednalo se např. o výroční zprávu o činnosti školy, jejíž obsah nebyl v souladu s požadavkem § 7 odst. 1 vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů, ale také s reálným stavem. Neodpovídala též struktura vlastního hodnocení nebo bylo vydáno rovněž rozhodnutí o přijetí žáka ke vzdělávání s chybným kódem oboru vzdělání. K dokumentům s nedostatky lze přiřadit i základní dokumenty ve vztahu k žákům školy a ubytovaným v domově mládeže - školní řád školy a vnitřní řád domova mládeže, v kterých byly identifikovány věcné chyby (např. povinnost žáka přispět na hygienické potřeby (mýdlo, toaletní papír ...) 200 Kč za rok, ukládání výchovných

opatření). Nedůslednost a také zápisy neodpovídající skutečnosti se dále např. projeví i ve vedení některých deníků odborného výcviku.

Funkce výchovné poradkyně a preventistky sociálně patologických jevů je již dlouhodobě spojena. Akce v oblasti prevence jsou v současnosti redukovány na besedy v rámci výuky (pasivní příjem žáky), ostatní aktivity realizovány nejsou. Za minulé období tyto akce nejsou zdokumentovány. Podstatným problémem ve výchovném poradenství bylo uvedeno záškoláctví, které je řešeno i se žáky čtyřletého oboru vzdělání ukončeného maturitní zkouškou. Celkové řešení problematiky výchovného poradenství bylo doloženo jen několika zápisy. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami nebyli k 30. 9. 2011 ve statistickém výkazu vykázáni. Bylo např. zjištěno, že žák má provedeno vyšetření pedagogicko psychologickou poradnou, ale závěry z vyšetření ve školní matrice uvedeny nebyly.

Ve škole je realizována prevence v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví. Žáci jsou seznamováni se zásadami bezpečné práce a bezpečného chování. Byli seznámeni se školním řádem, resp. vnitřním řádem domova mládeže. Evidence úrazů je vedena, avšak škola v rozporu s § 4 vyhlášky č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů, nezasílá záznamy o úrazech České školní inspekci. Z evidovaných úrazů nejsou zřejmé žádné negativní trendy. Rizika byla identifikována, byla stanovena opatření k odstranění nebo alespoň ke zmírnění možných ohrožení, ale předložená rizika byla neúplná ve vztahu k činnostem na odloučeném pracovišti praktického vyučování (dříve SPV). Jak je dále uvedeno, při inspekční činnosti bylo v několika případech zjištěno porušení zásad bezpečné práce.

V teoretickém vyučování byla přednostně sledována matematická a přírodovědná gramotnost žáků, kteří ukončují vzdělávání maturitní zkouškou. Sledována byla i výuka dějepisu. Výsledky přítomných žáků ve sledovaných gramotnostech byly celkově na velice nízké úrovni. Žáci byli značně pasivní, jejich logické myšlení nebylo vůbec rozvinuto. Měli značné potíže i se zvládnutím základního učiva včetně učiva ze základní školy. Dílčí aktivita byla v některých třídách dosažena jen při stereotypní činnosti při práci se vzorci. Zásadním negativem v přírodovědné oblasti byla nemožnost využívat zejména fyzikální pomůcky. Ve škole je dlouhodobě nevyřešeno vhodné materiálně-technické zázemí pro výuku přírodovědně zaměřených předmětů (neexistence vhodné učebny a s tím nutnost přenášení pomůcek po škole, nemožnost přípravy pomůcek během pětiminutových přestávek včetně chybějící prezentační techniky ve třídách). Při sledování hodin dějepisu žáci nereagovali, v písemném zkoušení prokázali absenci základního historického přehledu. Negativem sledovaných hodin bylo předkládání hotových poznatků žákům a diktování doslovných poznámek. Tím docházelo k potlačování veškerých aktivizačních prvků. I když žáci měli k dispozici pracovní listy, k větší efektivitě výuky by přispělo vytvoření pro ně vhodných textů v daných předmětech. Ani v jedné ze sledovaných hodin nebyla využita prezentační či jiná didaktická technika. Její absence se někdy projevila v potřebné názornosti výuky. V průběhu inspekční činnosti byla v některých hodinách nízká účast žáků, zjištěno bylo i opuštění školy větším počtem žáků v průběhu dopolední výuky.

V odborném výcviku probíhalo vzdělávání na cvičných i produktivních činnostech směřujících k naplnění profilu absolventa příslušného oboru vzdělání pod vedením učitelů odborného výcviku nebo také pod vedením instruktora. Vesměs bylo sledováno účelné využívání výukového času žáky i pedagogy v souladu s učebními dokumenty, přičemž případná realizace odborného výcviku na produktivních činnostech účinně přispívala k celkovému rozvoji osobnosti žáků. K žákům bylo většinou přistupováno individuálně

podle prováděných činností a schopností přítomných žáků. Žáci řešili zadané úkoly obvykle samostatně a v odpovídající kvalitě. V některých případech však byly zjištěny rezervy ve vedení výuky, tj. v efektivitě využívání výukového času (zjištěna nečinnost některých žáků), v dodržování zásad bezpečné práce (práce s poškozeným nářadím, překročení doby do přestávky na jídlo a oddech v rozporu s § 88 odst. 1 zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů), v motivaci a vedení žáků k dodržování technologických postupů, k pečlivosti a slušnému vystupování a chování.

V přijímání žáků ke vzdělávání, v průběhu vzdělávání ani při ukončování vzdělávání nebylo zjištěno porušení principu rovných příležitostí.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

ŠVP odpovídají zápisu oborů vzdělání do rejstříku škol a školských zařízení, nebyly však v souladu s RVP, a to zejména v rozpracování učiva a výsledků do jednotlivých předmětů. V rozpracování nejen chybělo některé učivo a výsledky vzdělávání, ale bylo zjištěno i chybné nastavení týdenních hodinových dotací (např. nebyl v jednom oboru vzdělání využit ani minimální počet disponibilních hodin). Též bylo zjištěno i nepřesné nebo neúplné zpracování některých povinných součástí ŠVP, např. informace ohledně přijímání žáků, zdravotní způsobilosti uchazečů nebo ukončování vzdělávání. Taktéž ŠVP domova mládeže plně neodpovídal požadavkům § 5 odst. 2 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů. K uvedení jednotlivých ŠVP do souladu s příslušnými RVP a odstranění nedostatků byla stanovena lhůta.

V pedagogickém sboru převažují odborně kvalifikovaní pedagogové (cca 76 %), přičemž někteří další pedagogové jsou odborně kvalifikovanými pedagogy, ale vyučují předměty mimo svoji kvalifikaci. Přibližně čtvrtina pedagogického sboru pracuje na částečné úvazky, jeden učitel studuje. Jak již bylo výše uvedeno, další vzdělávání pedagogických pracovníků je podporováno a realizuje se. K procvičování a upevňování získaných znalostí a dovedností jsou využíváni instruktoři z řad odborně kvalifikovaných zaměstnanců na smluvních pracovištích firem.

Materiálně technické podmínky pro výuku teoretických všeobecných i odborných předmětů a odborného výcviku jsou v základním rozsahu zajištěny. Materiální vybavení se postupně doplňuje, modernizuje a zkvalitňuje. Škola si v některých odborných předmětech vytváří vlastní učební texty a další učební pomůcky. Jak již bylo výše uvedeno, pomůcky v přírodovědné oblasti škola vlastní, nejsou však efektivně využívány zejména ve fyzice. Rezervy byly identifikovány v modernizaci výukového prostředí a některého materiálně-technického vybavení (poškozené nářadí, omezená funkčnost soustruhu na dřevo apod.) zejména v objektech bývalého SPV. Rovněž je žádoucí dokončit výměnu školního nábytku v jedné učebně teoretického vzdělávání v hlavní budově, resp. alespoň realizovat opravu stolních desek školních lavic, jelikož zjištěný stav těchto desek ohrožuje estetické vzdělávání a mravní výchovu žáků.

Pro výuku odborného výcviku škola využívá nejen vlastní školní jídelnu, ale doplňkově využívá objekty a pracoviště v reálném prostředí u smluvních partnerů, kde se realizuje jak skupinová výuka pod vedením učitele odborného výcviku, tak individuální výuka pod vedením instruktorů. Využívání smluvních pracovišť u firem dotváří materiální podmínky výuky vzájemnou růzností. Prostory a vybavení školy a domova mládeže nevykazovaly významné rizikové prvky, k zjištěným drobným nedostatkům byla přijímána opatření ještě v průběhu inspekční činnosti.

Závěry, celkové hodnocení školy

Činnost školy odpovídá zápisu v rejstříku škol a školských zařízení. V rozsahu možných zjištění v rámci inspekční činnosti lze konstatovat, že je zajištěn rovný přístup ke vzdělávání. Personální zabezpečení i materiálně-technické podmínky umožňují realizaci vzdělávacích programů. Prostředí školy je bez významných rizikových prvků, dílčí bezpečnostní rizika však byla identifikována ve stanovení rizik (SPV) a při výuce odborného výcviku. ŠVP byly v nesouladu s příslušnými RVP, a to zejména v rozpracování a úplnosti učiva a předpokládaných výsledků vzdělávání. Nedostatky byly zjištěny i ve stanovení týdenních hodinových dotací v učebních plánech, a to i u dobíhajících oborů vzdělání podle původních učebních dokumentů.

Nejen pro zlepšení hospodářského výsledku, ale také pro zkvalitnění materiálních a personálních podmínek, škola získává finanční prostředky také z jiných zdrojů, zejména z realizace projektů a doplňkové činnosti. Vedení školy vytváří podmínky pro inovace a modernizaci, rezervy však byly zjištěny zejména v kontrolních systémech a vyhodnocování vlastních činností (nedostatky ve vedení dokumentace, v metodách a formách pedagogické práce). Významná je spolupráce se sociálními partnery, která pomáhá nejen v dalším vzdělávání pedagogů, ale také dotváří materiální a personální podmínky pro vzdělávání.

V hospitované výuce teoretických předmětů prokázali přítomní žáci celkově nízkou úroveň přírodovědné a matematické gramotnosti. Praktická výuka při odborném výcviku orientovaná na realizaci produktu byla motivační a vedla ke komplexnímu rozvoji kompetencí. V některých případech cvičných činností však byly zjištěny rezervy ve vedení výuky.

Česká školní inspekce v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků ve lhůtě

- a) do 5. 12. 2011 – úprava rozvrhu tříd i učitelů zejména z důvodu odstranění vyučovacích hodin s vyšším než přípustným počtem žáků, úprava hodinových dotací v učebních plánech, odeslání záznamů o úrazech v elektronickém formuláři České školní inspekci,
- b) do 31. 1. 2012 – oprava školního řádu, vnitřního řádu a ŠVP domova mládeže,
- c) do 30. 4. 2012 – vytvoření ŠVP v souladu s RVP příslušných oborů vzdělání.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky g7zais9 nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Přílohy inspekční zprávy

Příloha č. 1: Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo

Příloha č. 2: Obory vzdělání zapsané v rejstříku škol a školských zařízení

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole, jíž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Pardubicích dne 30. 11. 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Ing. Jan Černý, školní inspektor

Ing. Jan Černý v. r.

RNDr. Antonín Müller, školní inspektor

RNDr. Antonín Müller v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Žamberku dne 2. 12. 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Ing. Eduard Dvořák, ředitel školy

Ing. Eduard Dvořák v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.